

EVALUATIE 2025

SAMENWERKING TUSSEN GEMEENTE EN WIJKORGANEN

INHOUDSOPGAVE

AANLEIDING	3
DE GEMEENTELIJKE ORGANISATIE	4
INPUT VAN WIJKREGISSEURS	5
VRAGENLIJST DORPS- EN WIJKRADEN	6
VERDIEPING MET DE KERNGROEP	8
MAART 2025	
IN OPDRACHT VAN STADSDEELMANAGEMENT	
J. BRINKMAN & N. TE BRAKE	

AANLEIDING

De samenwerking tussen gemeente en wijkorganen is in 2008 vastgelegd in de Regeling Wijkorganen. In de Regeling was opgenomen dat wijkorganen de rol op zich namen met inwoners actief te participeren en op die wijze een breed gedragen inbreng te kunnen bieden aan zaken die de wijk betroffen. Door elke vier jaar erkenning aan te vragen, was een dorps- of wijkraad partner van de gemeente. Wat de verplichtingen bij een erkenning precies inhield was zowel bij de gemeentelijke organisatie als bij veel wijkorganen onduidelijk. Wel ontvingen erkende wijkorganen subsidie voor hun werk. Niet erkende wijkorganen ontvingen geen subsidiegelden. Dat zorgde voor een tweedeling in wie wel meetelde en wie niet. Tegenwoordig betrekken we tal van doelgroepen en bewonersbelangen in participatietrajecten. Het wijkorgaan telt in belangrijke mate mee, maar niet iedere wijkvertegenwoordiging is representatief georganiseerd of in staat op alle vraagstukken actief mee te doen. Vanuit de participatieverordening is de opdracht geformuleerd een nieuwe werkwijze op te stellen als het gaat om dorps- en wijkdemocratie.

In coproductie met de wijkorganen en een kerngroep van negen leden uit verschillende wijken is in 2022 en 2023 gewerkt aan een nieuwe samenwerkingsvorm en subsidieverordening. Om maatwerk per wijk te kunnen bieden zijn drie niveaus geformuleerd zodat elke vorm van wijkvertegenwoordiging kan meedoen en ook subsidie ontvangt voor hun werk in de wijk.

1. Basisniveau. Hieraan voldoet elk wijkorgaan
2. Uitvoerend niveau: het wijkorgaan wordt betrokken bij uitvoeringsplannen in de wijk
3. Beleidsmatig niveau: het wijkorgaan wordt betrokken bij de planvorming voorafgaand aan uitvoering en zo mogelijk bij beleidsplannen.

De ambtelijke organisatie dient tijdig een participatieplan te hebben waarin ze de positie van het wijkorgaan opneemt, dat kan informierend, raadplegend, adviserend of meebeslissend zijn.

De nieuwe werkwijze biedt maatwerk vanuit het gegeven dat wijkorganen in omvang en werkkraft per jaar kunnen verschillen. Voorafgaand aan de subsidieaanvraag wordt jaarlijks een gesprek gevoerd met stadsdeelmanagement. Samen wordt besproken wat de doelen van het wijkorgaan zijn en of het wijkorgaan kan groeien naar een hoger niveau of juist even een stapje terug moet doen. Deelnemer zijn van een wijkvertegenwoordiging is vrijwilligerswerk dat soms een grote inspanning vraagt van het betrokken dorpsraadslid of wijkraadslid.

Hoe uitvoering aan gegeven wordt aan de samenwerking is vastgelegd in een subsidieverordening wijkorganen en een handreiking voor de gemeentelijke organisatie. In 2023 heeft de gemeenteraad de subsidieverordening vastgesteld en deze is per 01-01-2024 in werking getreden. In 2025 is de uitvoering geëvalueerd. De evaluatie is gedaan onder wijkregisseurs, wijkorganen, ambtelijke organisatie en de voormalige kerngroep.

DE GEMEENTELIJKE ORGANISATIE

Bij diverse mensen in de organisatie is een quick scan gedaan over het betrekken van dorps- en wijkraden en hun ervaringen. De respons was vijftig procent.

De volgende vragen zijn gesteld:

1. Hoe ervaar je de samenwerking met de wijkorganen? (Dat kunnen zowel goede als slechte ervaringen zijn)
2. Wanneer heeft het contact met een wijkorgaan je wat opgeleverd? Dat kan zijn op inhoud of op proces. Heb je hiervan een voorbeeld?
3. Wanneer is het volgens jou zinvol het wijkorgaan bij projecten of opgave te betrekken? Is dat bij de initiatieffase, ontwerpfase, uitwerkingsfase of bij realisatie? Kun je dit motiveren?
4. Heb je suggesties op welke wijze de organisatie beter in contact kan komen met wijkvertegenwoordigers?

REACTIES

Wijkraden en hun rol in de wijk zijn niet breed bekend bij de organisatie. Ook wordt niet altijd beleefd dat wijkraden het algemeen belang vertegenwoordigen. Bij participatie wordt de directe omgeving als belangrijk gezien en betrokken. Een enkeling suggereert dat wijkorganen bestaan uit gepensioneerde inwoners die tijd over hebben en niet representatief zijn voor de wijk. Een suggestie voor verbetering is het verbeteren van bereikbaarheid. Namen, email en telefoon van wijkorganen is lastig vindbaar.

Ambtenaren met positieve ervaringen noemen de contacten prettig en dat het wijkorgaan hulpvaardig was bij het uitnodigen van buurtbijeenkomsten. Tijdig informeren en uitleg geven over keuzes worden wel als belangrijk ervaren. Zo wordt draagvlak gewonnen en informatie gedeeld. Het moment van betrekken wordt vooral gezien bij de initiatieffase en realisatie.

Ambtenaren wijzen derden (bijv. projectontwikkelaars) wel op het betrekken van wijkorganen, maar hebben zelf geen contact.

INPUT VAN WIJKREGISSEURS

Wijkregisseurs zijn een belangrijke schakel tussen de gemeente en wijkbewoners en wijkorgaan. Behalve op inhoud is er in de samenwerkingsafspraken ook belegd dat de wijkregisseur tijd moet maken om wijkorganen te helpen, coachen en te zoeken naar verbeteringen in de samenwerking tussen gemeente en bewonersorgaan.

De volgende vragen zijn gesteld aan de wijkregisseurs

1. Van welke wijken ben je wijkregisseur
2. Zijn er wijkorganen bij gekomen of afgevallen
3. Op welk niveau zijn je wijkorganen georganiseerd
4. Hoe ervaar je de jaargesprekken en wat hoor je zelf van de wijk over het jaargesprek
5. Wat geven je wijken mee over de samenwerking? Wat loopt goed en wat niet?
6. Wijken tijdig informeren hoort bij de basis. Wordt je zelf ook tijdig geïnformeerd over wat speelt in de wijk?
7. Weet je voldoende over de samenwerkingsafspraken?

REACTIES

In wijken waar het wijkorgaan geholpen moet worden is meer te doen dan in wijken waar het wijkorgaan goed in het zadel zit. Wat breed wordt gewaardeerd is het gesprek om te peilen waar de focus ligt voor het komend jaar en waar zaken beter kunnen. Een opmerking die vaker wordt gemaakt is dat de wijkregisseur de organisatie moet attenderen op de wijkvertegenwoordiging. Inwoners en wijkvertegenwoordigers vernemen berichten via (social) media of indirect. De wijkregisseur wijzen collega's op het nut van tijdig informeren. In de reacties wordt genoemd dat er verschil is bij verschillende afdelingen in de organisatie wanneer zij van mening zijn informatie te delen. Wel geven meerdere wijkregisseurs aan dat meer projectleiders en meer afdelingen zich bewuster zijn geworden dat betrokkenheid vergroot wordt als je tijdig informeert.

VRAGENLIJST DORPS- EN WIJKRADEN

Alle dorps- en wijkraden zijn bevraagd wat hun ervaringen zijn in 2024 over de nieuwe samenwerking. De opbrengst is vervolgens gedeeld met de kerngroep om via stellingen verdieping te krijgen op de reacties.

De vragen die zijn gesteld zijn:

1. Hoe ervaar je de aanvraagprocedure om subsidie te krijgen
2. Heeft de nieuwe werkwijze je geholpen om je eigen rol meer helder te krijgen
3. Als je op niveau 1 of 2 functioneert, is er ambitie om door te groeien en wat is daarvoor nodig?
4. Hoe is je ervaring met de gemeentelijke organisatie?
5. Elkaar informeren is de basis. Hoe ervaar je de informatievoorziening?
6. Hoe ervaar je de nieuwe samenwerking in zijn geheel. Geef daarvoor een cijfer.

Zestien van de negentien wijkorganen hebben gereageerd. De samenwerking wordt met een ruime voldoende gewaardeerd. Uitzondering hierop zijn de buurtkring Usselo en dorpsraad Boekelo. Zij ervaren met name op niveau drie onduidelijkheid over het betrekken op beleidsniveau. De evaluatie heeft aanleiding gegeven om in gesprek te gaan over de samenwerking op niveau 3 in de praktijk.

SAMENVATTING VAN DE REACTIES

- Veruit de meeste wijken zijn positief over de relatie, communicatie en informatie vanuit het stadsdeel.
- De meeste wijken geven aan de subsidieaanvraag en het gesprek prima te vinden. Het helpt sommigen bij het werven van leden en de eigen rol beter te benoemen.
- Korte lijnen en snel antwoord krijgen bij vragen worden positief ervaren

De kritische opmerkingen

- Gespreksformulier voegt niet veel toe
- We kennen onze rol wel, systeem draagt niks bij
- Participatie begint vaak veel te laat
- Geen empathisch vermogen bij veel ambtenaren
- Enorme traagheid bij gemeente

VERDIEPING MET DE KERNGROEP

Gesprek met voormalig kerngroep Samenwerking Wijkorganen

Aanwezig waren vertegenwoordigers van: de wijkraad Lasonder, Zeggelt, Boddenkamp, Wijkraad Horstlanden-Veldkamp, Wijkraad Stadsveld, Wijkraad Eschmarke-Zuid, Wijkraad Wesselerbrink, Wijkraad Helmerhoek.

GESPREKSVERSLAG

Er wordt een samenvatting gegeven van de resultaten van de vragen die zijn uitgezet onder de wijkorganen. Bij deze sheet wordt vooral doorgepraat over de verschillende meningen over het jaarlijkse gesprek en het gespreksformulier wat nodig is bij de subsidieaanvraag.

POSITIEVE REACTIES

- Veruit de meeste wijken zijn positief over de relatie, communicatie en informatie vanuit het stadsdeel.
- De meeste wijken geven aan de subsidieaanvraag en het gesprek prima te vinden. Het helpt sommigen bij het werven van leden en de eigen rol beter te benoemen.
- Korte lijnen en snel antwoord krijgen bij vragen worden positief ervaren

NEGATIEVE REACTIES

- Gespreksformulier voegt niet veel toe
- We kennen onze rol wel, systeem draagt niks bij
- Participatie begint vaak veel te laat
- Geen empathisch vermogen bij veel ambtenaren
- Enorme traagheid bij gemeente

Opmerkingen:

- Als er geen progressie zit in het niveau, waarom dan elk jaar dat gesprek?
- Doelen bespreken en hoe je samenwerkt mag wel vaker dan 1 keer per jaar.
- Stuur het formulier en de uitnodiging op tijd. Niet in de laatste 2 weken voor oktober.

Uit de reacties van de wijkorganen die het vragenformulier hebben ingestuurd zijn stellingen geformuleerd om met elkaar te bespreken. De aanwezigen wordt vooral ook gevraagd om bij een stelling een aanbeveling te geven.

Stelling 1.

We worden op tijd betrokken bij vraagstukken

Te laat betrekken en halve antwoorden komt voor. Voorbeeld: wijzigingen bij wijkbudgetten. Die worden gepresenteerd met een oplossing. Het vraagstuk delen en mee laten denken is beter. Een ander voorbeeld is aanpassing van een speeltuintje. Er worden 3 ontwerpen gepresenteerd waaruit kinderen kunnen kiezen. Begin bij kinderen door op te halen wat ze leuk vinden. Ook voorbeeld van zonnepanelen langs N35. Je leest uit de krant dat er een bijeenkomst is in het stadhuis. Je wil dit vroegtijdig weten. Een laatste voorbeeld is inrichting bij een sportpark. Uiteindelijk verneem je dat een ontwikkeling niet doorgaat. Dat gaat buiten de wijkraad om, terwijl we misschien een hele waardevolle inbreng hadden gehad aan de gesprekstafel.

Opmerkingen:

- Op alle zaken in openbare ruimte zou de wijkraad vroegtijdig geïnformeerd moeten worden.
- Meer duidelijkheid wanneer je een wijkraad informeert en wanneer niet.
- Wijkregisseurs moeten zelf ook actief uitvragen in de organisatie wat er speelt in de wijk om dit te kunnen delen.
- Wij willen alleen van de belangrijkste dingen op de hoogte worden gesteld. De zaken die passen bij onze agenda.
- Je moet altijd geïnformeerd worden. Wij maken de afweging of het belangrijk is.
- We zijn de ogen en oren van de wijk. Wie van de gemeente maakt daar nu gebruik van?

Aanbevelingen

De organisatie kan op veel terreinen informatie delen. Dat kan inhoudelijk nuttige informatie zijn, maar ook ter kennisgeving.

Als je betrokkenen vraagt om inbreng, kom dan niet met een uitgewerkt plan, maar deel het vraagstuk. Laat wijkorganen meedenken aan oplossingsrichtingen

Stelling 2.

De gemeente ziet ons als gelijkwaardige partner.

Als je bij elkaar zit dan is er wel sprake van gelijkwaardigheid. In de relatie maar niet op inhoud. Een aanwezige geeft aan op alle manieren inbreng te hebben gegeven maar dat de argumenten onder de tafel zijn geveegd. Ze voelden zich niet gehoord. Een ander geeft aan: "Je moet wel de kans krijgen als partner gezien te worden". Negatief met verkeer. Positief met stadsdeelbeheer. Anderen zijn wel weer tevreden met de verkeerskundige. Conclusie: Vakinhoudelijke competenties en menselijke bejegening zijn wel verschillende competenties. Eén wijk nodigt actief uit. Ze noemt daarbij het functionarissenoverleg. Een punt van aandacht is de snelheid van wisselingen van betrokkenen. Daardoor krijgen ontwikkelingen ineens een andere wending of duren extra lang.

Aanbevelingen:

Vakmensen zouden een keer een bezoek moeten brengen aan de wijk en een wijkraadsvergadering bijwonen.

Stelling 3 :

Met een lijstje met namen van vakafdelingen kunnen we beter onze rol van wijkorgaan invullen.

Context: De stelling is omdat er veel positiever reacties zijn over stadsdeelmanagement en negatief over de organisatie. Direct contact zorgt ervoor dat beleidsafdelingen de mensen van de wijken vaker direct spreken en de relatie wellicht beter wordt.

Een deelnemer vindt het prettig dat de wijkregisseur het eerste aanspreekpunt is. Een andere deelnemer geeft aan wel om de wijkregisseur heen te gaan als hij de betrokken ambtenaar kent. Een derde heeft een positieve ervaring met sport en spelen. De vakafdeling is betrokken en dan kan de wijkregisseur ook op afstand gaan staan. Bij deze stelling wordt wederom opgemerkt dat een lijstje ook beperkt houdbaar is omdat mensen van functie wisselen.

Aanbevelingen: geen

Stelling 4.

We dragen liever bij aan een goed participatieproces met bewoners en direct betrokkenen dan dat de gemeente informeert naar ons standpunt.

Deelnemer: "Er zijn vraagstukken waar wij neutraal moeten zijn. We willen dan kijken of het proces goed loopt" Een tweede deelnemer vult dit aan met een ontwikkeling in de eigen wijk.

Beide voorbeelden zijn wel stedelijke beslissingen waar politieke voorkeuren van mensen en belangen gaan spelen. Wijkorganen zien zichzelf niet als belangengroep van een aantal bewoners. "Al mag je als wijkraad wel de mening van de bewoners verwoorden."

Bij een eerder genoemd voorbeeld schetst de deelnemer: " Sommige mensen zijn echt tegen, anderen zijn neutraal. De wijkraad zou de rol moeten pakken om waakzaam te zijn op proces. Het betekent wel dat je op tijd meegenomen moet worden in plannen en meedenken in het proces. Daardoor ontstaat gelijkwaardig partnerschap."

Deelnemer: "Veel bewoners vragen ook eerst of we als wijkraad betrokken zijn geweest bij het proces. Soms zijn we tijdig gevraagd, maar ik laat ook wel weten dat we niet van elk project op de hoogte te zijn.

Zoekend is wel waar de grens ligt van informatiebehoefte. De een wil niet alles ontvangen, de ander wil alles.

Aanbevelingen:

Een wijkorgaan kan zeker de mening van bewoners verwoorden, maar verkiest vaker een neutrale rol.

Wijkorganen vaker bevragen om mee denken over een proces. Daarmee ontvangt de wijkraad ook tijdig informatie over de ontwikkeling en is er meer gelijkwaardigheid en partnerschap.

Stelling 5

We moeten vaker met meer of alle wijkorganen collectief optrekken.

Vaker een gemeenschappelijke stem laten horen

Vaker de gemeente vragen om uitleg of aangeven onze stem mee te nemen.

Op stadsdeelniveau zien de wijken elkaar wel. Themabijeenkomsten op stadsdeelniveau kunnen prima werken.

Stedelijk is er niet zoveel energie. Maar wel ideeën. De speelnota was zo'n onderwerp geweest. Afvalbeleid, meerjarenbegroting, omgevingsvisie worden genoemd. Gemeentelijke deelnemer geeft aan vooral ook de relatie en mate van participatie gezamenlijk op te pakken. Wij doen wel de uitvragen naar tevredenheid, maar de gemeente wil ook graag bevraagd worden op initiatief van de wijkorganen.

Inbreng: Als de gemeente de datum en zaaltje regelt dan zorgen de wijkraden voor de agenda. Een derde vult aan het ook best zonder agenda mag. Een aantal wijken kunnen vast iets vertellen over projecten of zaken waar zij bezig zijn wat voor andere wijken interessant is. Of gewoon ervaringen delen. Goed om elkaar te zien.

Aanbeveling

Periodiek faciliteren van een stedelijke bijeenkomst met een thema als gespreksonderwerp. Wijkorganen mogen zelf het thema bedenken. Geen agenda dat gevuld wordt door de gemeente.

